

መሰረት ነጻነት እጩ ህዝቢ ምስ ዘረጋገጽ ጥራሕዩ

ዝኸበርካ ኤርትራዊ፡ መሰረት ነጻነት እጩ ህዝቢ ምስ ዘረጋገጽ ጥራሕዩ ዝብል ኣርእሲተ ተሞርኩሲ ሓሳባተይ ብጽሑፍ ክገልጽ እንከለኹ፡ ሓደ ድርኻት ኣብ ውሽጢ ኣእምሮይ ንሕዋሳተይ ዘደቕሰ ኩነታት ህዝቢይን ሃገራይን ይድርኻኒ።

ኣነ ወይ ንሕና ደቂ ሰባት ኣእምሮ ዝተዓደልና ክንሰና፡ ሰብ ከማኻ ሰብኣዊ መሰልካን ነጻነትካን ረገጹ፡ ከርፋሕ መነባብሮ እናሃለወካ፡ ከመይ ገይሩ ሕዋሳትካ ክቕበሎም ይኸእል። ልክዕዩ ንሕና ኤርትራውያን ካብ ወለዶ ንወለዶ መግዛእቲ ይበራረደልና ኣብ ዝነበረሉ፡ ወዲ ሰብ ብባህሪ ንመግዛእቲ ይኹን ንርግጸት ናይ ማዕርነት መሰል፡ ክጻወር ስለ ዘይክእል፡ ብካልእ ኣበሃህላ ድማ፡ ወዲ-ሰብ ብዝኾነ ሰብኣዊ ግህሰት ተረገጹ ክኸይድ ስለ ዘይነበር፡ ምእንቲ እታ "ኣነ — ኣነ እየ" ዝብላ ሰብኣዊ መሰሉን ክብሪ መንነቱን ብነድሪ ክለዓል ናይ ግድን ይኸውን። እዚ ከኣ ወዲ-ሰብ እቲ ዝኸበረ ፍጡር ብኣምላኽ ውልድ ምስ በለ ዝተዋህቦ ነጻነት ኣብዛ እንነበረላ ዓለም ብሰላም ክነበርዩ። ኮይኑ ግን፡ ህዝቢ ኤርትራ ኣብታ ዝፈትዋ ሃገሩ ክነበር ኣይከኣለን። እዚ ስለ ዝኾነ ከኣ፡ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ መወዳእታ ምእንቲ መሰሉን ክብሪ መንነቱን፡ ንናይ ንጥፍ እጩ ህዝቢ ንኣብራራ ንርብዒ ዘመን ብሓባር መስዋእቲ ከፈለ። ኣብ መወዳእታ ጩራ ናይ ብርሃን ነጻነት ኣመስከረ። ህዝቢ ኤርትራ፡ "ሕጅስ ድሕሪ ደጊም እጩ ህዝቢ ህርመት ልቢ ሰማሩለይ" እናበለ ብደስታን ሓጎስን ብእጩ ህዝቢ ዝመልኦ ሂወቱ ክመርኦ ተበገሰ።

ስለዚ ህዝቢ ኤርትራ ዝፈትዎም ደቂ ከፊሉ እጩ ህዝቢ ነጻነት ረኸበ። ህዝቢ ኤርትራ ለባምን መስተወዓልን ስለ ዝኾነ፡ ኣብ ነንጥራሕዩ ንኩነታቲ እናተጸናንዎ፡ በዚ ጥራሕ ይወድኣልና እናበለ ብልቦና ክሓልፎን ክጽመሞን ከሎ፡ ሓደ ዝዘንግዎ ወይ ዝተሃመለሉ ቀንዲ ነገር ነይሩ። ንሱ ከኣ ነቲ እጩ ህዝቢ ነጻነት ብማዕረ ዝኣልን ዘማእክልን ዘረጋገጽን ቅዋም/ሕጊ ክተክል ግዜ ከይወሰደ ብዓንተቦኡ ከረጋገጽ ነይሩዎ። ኣብዚ እቲ ዘገርም፡ ንክብሪ መሰልካን ንቅዋም ሕግታትካን መሕድሮኻን ብእምነት ምጽባይ፡ ንስኻ ህዝቢ ንባዕልኻ ወሳኒ ክንስኻ፡ ንስኻ ህዝቢ ብመስዋእቲ እታ ሃገር ዘምጸእካ፡ እቲ ብኣግኡ ደቅና እንድዮም ዝብል ኣዘራርባ ናይ ዩውሃት ኣበሃህላ ተሪፋ፡ ሃገር ብቅዋም/ሕጊ ትመሓደር ሕ/ሰብ ይኹን ውልቀ-ሰብ ብሕጊ ይምእዘዝን ኣብ ነንጥራሕዩ ብሕጊ ይፍረድን ይማሳገልን ምክንያቱ ሕጊ ልዕሊ ኩሉ ስለ ዝኾነ ክበሃል ነይሩዎ። እዚ ክኸውን ዝነበር፡ ኣብ መወዳእታ ግን ህዝቢ ኤርትራ ቅልጡፍ ግብረ-መልሲ ብዘይምውሳዕ፡ ኣደዳ መሕድሮ ሕጊ-ኣልቦ፡ ህዝብን ሃገርን ተሓታቲ ዘዩብሉ ሽግርን፡ መከራን፡ ዕንወት፡ ጥፍኣት ኮይኑ። ብዓቢኡ ድማ መንእሰይ ወለዶ ራኢ መጻኢኡ ስለ ዝጸልመቶ ንስደት ክውሕዝ ተገደደ። ናይዚ ኩሉ ጠንቂ ከኣ ተሓታቲ ዘዩብሉ፡ ስርዓት ኣልቦ፡ መሕድሮ ኣልቦ፡ ቅዋምዊት ዲሞክራሲያዊት ሃገር ብዘይምህላው ንሱ ከኣ ሓጋግን ፈጻምን ፈራድን ዘይምህላው እዩ።

ዝኸበርካ ህዝቢ ኤርትራ፡ ኣብዚ እቲ ዘገርም፡ እንስሳታት ካብ ሓደ ቦታ ወይ ጫካታት ክልውጡ ከለዉ ናይ ባዕሎም ሕግታት ኣለዎም። ንሕና ደቂ-ሰባት ግዳ ምሉእ ኣእምሮ ዝተዓደለናን ዘሎናን ክንሰና፡ ክሳብ ሕጂ ብቅዋም/ሕጊ ክንመሓደር ብዘይምክኣልና ኣብ ቅድሚ ህዝቢ ዓለም ዘሕፍርን ዘድንንን እዩ።

ዝኸበርካ ህዝቢ ኤርትራ፡ ብመስዋእቲ ነጻነት ዘምጸእካ ዓለም ዘዛረብካ ተባዕ ህዝቢ ክንስኻ፡ እሞ ከኣ ኣብ መበል 21 ክፍለ ዘመን ን27 ዓመት ብዘይቅዋም/ሕጊ ተሓታቲ ዘዩብሉ መሰልካን ነጻነትካን ሓርነትካን ተረገጽካን ትርገጽ ዘሎኻን፡ ኣብ መወዳእታ ከኣ እቲ ህዝቢ ኤርትራ ዝተኸትዓሉ ብፈላግት ናይ ሕጊ መወዳእታ ዝተገብረሉ፡ ህዝቢ ሎሚ ጽባሕ ቅዋም ክእወጅ እናተጸበዩ እከሎ ቅዋም ሞይቲዩ ተባሂልካ። ዘስደምም! ወረ ከመይ ጌርካ ሂወትካ ትመርኦ ኣሎኻ ነዚ ሰሚዕካ፡ ከም ሰብ ከም ህዝብን ሃገርን እንታይ ይስምዓካ። እቲ ካብ ሃገርካ ሃጽ

ዘብለካ ዘሎን ናብ ሃገርካ ዘይመልሰካ ዘሎን መሕድሮ ኣልቦ ስለ ዝኾነን ቅዋማዊት ሃገር ስለ ዘይብልካንዶ ኣይኮንካን። በል ስማዕ ኤርትራዊ! ህዝቢ ብዘይሕጊ ምሉእነት ኣለዎ ክበሃል ኣይክእልን። ሃገር ብዘይሕጊ ሃገር ክትከውን ኣይትክእልን። ምክንያቱ ኣምር ናይ ሂወትካ ፍትሒ/ሕጊ ስለ ዝኾነ። እዚ ስለ ዝኾነ ሓደ ሕ/ሰብ ብሕጊ ክሳብ ዘይተመሓደረ፡ ምዕቡል ሕ/ሰብ ተወዳዳሪ ምስ ዓለም ክኸውን ኣይክእልንዮ፡ ኣብ ቅድሚ መጋባእያ ባይቶ ዓለምውን ብርእሱ-ተኣማንነት ክምድር ኣይክእልን። ምክንያቱ ኣብ ገዝኡ ልዕልነት ሕጊ ስለ ዘየብሉ። ኣንታ ክቡር ህዝቢ ብሕጊ እንዳባ እንኹርዕ ዝነበርና ህዝብን ሕ/ሰብን እኮ ኢና።

ዝኸበርካ ህዝቢ ኤርትራ፡ ዓቢ ምስ ንእሽቶ፡ ከም ደቂ-ሰባት ኣእምሮ ዝተዓደልካ ክብሪ ዘሎካ ክብሪ መሰልካ ተረጊዶ ከሎ ከመይ ጌሩ ድቃስ ይወስደካ። ኣረ ከመይ ገይሩ መግቢ ይወርደልካ። ከመይ ገይሮም ኣሕዋትካ ይቕበሉዎ። በል ስማዕ ኤርትራዊ! ወዲ-ሰብ ነባሪ ኣይኮነን። ወዲ-ሰብ ሓላፊዮ። ህዝብን ሃገርን ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ነበርቲዮም። ስርዓት ከኣ ከምቶም ስርዓታት ዝሓለፉ ሓላፊዮ። ኣብዚ ክብሎ ዝደሊ ደጋጊመ፡ ወዲ-ሰብ ሓላፊ ስለ ዝኾነ፡ ጽቡቕ ታሪኽ ንወለዶታት ክገድፍ ኣለዎ። ምክንያቱ ታሪኽ ንባዕሉ ጽቡቕን ሕግቕን ባህርያት ስለ ዘለዎ። ስለዚ ወዲ-ሰብ ተራኽን ጸሓፊን ደራሲን ስለ ዝኾነ፡ ኣብዛ ንግዜኡ እንነብረላ ዓለም ብርእሱ-ተኣማንነት ንቅኑዕ ቅኑዕ ንጌጋ ጌጋ ብብሕብሮም ወዲ-ሰብ ክብሎምን ክዛረቡሎምን ክክእል ኣለዎ። ስለዚ ወዲ-ሰብ ክብሪ ናቱ ኣብ ቅድሚ ሕ/ሰብን ሃገሩን ሓቀኛ፡ እሙን፡ ሕልናዊ፡ ኣብ ቅድሚ ውጹዕ ደው ዝብል ምስ ዝኸውን፡ ወትሩ ሕፋርን ክቡርንዮ።

ዝኸበርካ ኤርትራዊ፡ መስዋእቲ ከፊልካ ድሕሪ ርብዒ ዘመን ነጻነት ኣምጺእካ፡ ብተስፋ እተን ውጵዳት ዓመታት ንነጻነት ከተተንፍስ ዝጸናሕካ፡ ደም ስዉኣት ኣሕዋትካ ከይነቐጸ፡ ዳግማይ ኩናት ናይ ዶብ ጠንቁን ኣመጸጸእኡን ከይፈለጥካ፡ ኣብ ኩናት ተሸግምካ። ኣብ ክልቲኡ ከኣ ዘስካሕክሕ ህልቂት ኮይኑ። ኣብዚ ተንተንቲ ፖለቲካ ከም ዝብሉዎ፡ እቲ ዝዓበየ ናይ ዶብ ኩናት ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ ከኣ ተባህለ።

ዝኸበርካ ኤርትራዊ፡ ኣብ ኩናት ሰዓርን ተሰዓርን ዝበሃል የለን። ምክንያቱ ኩናት ንሕሰያ ዘየብሉ ሰብ ምብላዕን፡ ቆንዳን፡ ስንክልናን፡ ዕንወትን፡ ብርሰትን ጥራሕዮ ውጽኢቲ። ኣብ መወዳእታ ኣሸሓት መንእሰያት ምስ በልዐን ህዝቢ ካብ ዓዲ ምስ ተመዛበለን፡ ጉያ ናብ ዓለምለኻዊ ፍርዲ ዶብ ኮነ። ኣብ መወዳእታ ከኣ፡ ክልቲኣን ሃገራት ብውዕል ኮሚሽን ዶብ ቀያድን ናይ መወዳእታን ብመንገዥነት ውዕል ኣልጀርስ ንብይን ፍርድን ፌርማኣን ኣንበራ። ኣብዚ እቲ ትግባረ ብይን ኣብ ግብሪ ብዘይምውዓሉ፡ ን17 ዓመታት ዝኣክል ደንጉየን ' ኣይሰላም ኣይውግእ' ተባሂሉ ድማ ጸንሐ።

ዝኸበርካ ኤርትራዊ፡ ሕጂ ከኣ ሰላም ይበሃል ኣሎ፡ ጽቡቕ ንሕና ህዝቢ ኤርትራ ብሃንቀውታ ክንጽበዮ ዝጸናሕና፡ ይንዋሕ-ይሕጸር ሓንቲ መዓልቲ እቲ ብይን ኮሚሽን ዶብ ክትግበር ምኻኑ ዘጠራጥር ኣይነበረን። ምክንያቱ ሕጊ ንኹሉ ወሳኒ ስለ ዝኾነ። እዚ ከኣ ንሕና ህዝቢ ኤርትራ፡ ዶብና ተሓንጺጾ ልዑላውነትና ከቢሩን ተሓልዩን፡ ከምቶም ካልኣት ሃገራት ዓለም፡ ምስ ጉረባብትና ብፍቕርን ሰላምን ምርድዳእን፡ ናይ ጸጋታትና ንግዳዊ ምልውዋጥ ክህሉ ዘዘራርብ ኣይኮነን። ኣብዚ ብርግጽ ንሕና ህዝቢ ኤርትራ ንሰላም ወትሩ ንምነያን ንሃርፋን ኢና። ካብ ሰላም ዝጥዕም ዋላ ሓደ የለን። ኣብዛ እንነብረላ ዓለም፡ እታ እንኮ መቐረት ኣህዛብ ዓለም ወይ መቐረት ወዲ-ሰብ ሰላም ጥራሕ'ያ።

ዝኸበርካ ኤርትራዊ፡ ኣብዚ መዝሙር ሰላም ዝበሃለሉ ዘሎ፡ ዝኾነ ወዲ-ሰብ ወይ ዝኾነ ኤርትራዊ ሰላም ዘይደሊ ኣሎ ክብል ኣይክእልን እየ። ንዓና ንህዝቢ ኤርትራ ገሪሙና ዘሎ ግን፡ ኣብዚ ጉያ-ጉያ ዝበሃለሉ ዘሎ ኩነታት፡ ንዓና ንህዝቢ ኤርትራ ኩሉ ሽፋንን ግሉጽነት ዘየብሉን ህዝቢ ዘይዋሳኡን ስለ ዝኾነ፡ ህዝቢ ኤርትራ እንታይዮ ዝግበር ዘሎ እናበለ ይዛረብ ኣሎ። ኣንታ ክቡር ህዝቢ፡ ሎምስ እንታይ ዲና ካንና። ኣንታ ክቡር ህዝቢ፡ ህዝቢ እኳ'ዩ ንኹሉ ወሳኒ። ስለዚ ንሕና ኤርትራውያን፡ ንልዑላውነትና ብዝተፈላለየ ምክንያት ክትንክፍ ዝመጸእ ሓይሊ፡

እቲ ግልጹ መልሱ ህዝቢ ኤርትራ ' ወይልኡ' እዩ ዝብል። ስለዚ ንሕና ኤርትራውያን ወትሩ እንቃለሰሉን ለይትን መዓልትን እንሰርሓሉን ቀንዲ ዕዮ-ገዛና ብልጽግትን፣ ክብርትን፣ ሰላም ዝሰፈና ዲሞክራሲያዊት ኤርትራ፣ ብቕዋም/ሕጊ እትመሓደር፣ ባይቶ ዝውስኑላ እንኮ ምርጫናዮ። እዚ ስለ ዝኾነ ከኣ፣ ሕቶ ህዝቢ ኤርትራ ፍትሒ ስለ ዝኾነ፣ ከይወዓለ ከይሓደረ፡-

- (1) ደረት ኣልቦ ዝኾነ ወተሃደራዊ ሃገራዊ ኣገልግሎት ብቕጽበት ደው ክብል፤
- (2) ቕዋም/ሕጊ ከይወዓለ ከይሓደረ ኣብ ግብሪ ክውዕል፤
- (3) ናይ ፖለቲካ እሴታት ብቕጽበት ክፍትሑ፤
- (4) ናይ ዝኾነ ሃይማኖት ኣመንቲ እሴታት ብቕጽበት ክፍትሑ፤
- (5) ኩሉ ሰብኣዊ ግህሰት ቕዋም/ሕጋዊ ተሓታትነት ክህልዎ፤
- (6) ኩሉ ሰብኣዊ መሰል እንተላይ ብተሓታትነት ኣብ ትሕቲ ዓለምለኻዊ ሕጊ ክኸብር፤
- (7) ኩሉ ምርጫታት ብዲሞክራሲያዊ ኣገባብ ክካየድ፤ ... ወዘተ።

ኣብ መወዳእታ ክብሎ ዝደለ፣ ኣቦታትና ከም ዝምስሉዎ ' ከም ቀደም ይመስለክን ውሕጅ ይወስደክን ' ዝብል ኣበሃህላ ናይ ለባማት ኣቦታትና ኣብ ላዕሊ ጠቐሰዮ ኣለኹ። ሕጂ'ውን እዚ ጉዳይ-ጉዳይ ናይ ህዝቢ ኤርትራ ጉዳይ ስለ ዘይኮነ፣ ኣብ መወዳእታ ውዳቕን ፍሹልንዮ። ሓደ ክብሩ ዝደርበዩ ሰብ ዝኾነ ክገብር ኣየሕንኹንዮ። እቲ ካልኣይ ጉዳይ ደ. ኣቢ፣ እንተኮይኑሉ ንዓዲዮ ዝሰርሕ ዘሎ። ኣብ መወዳእታ ፍሽለት ከም ዘጋጥሞውን ኣጸቢቐ ይፈልጥዮ። ምክንያቱ እቲ ውዕላትን ፌርማታትን ናይ ህዝቢ ኤርትራ ውዕላትን ፌርማታትን ስለ ዘይኮነ።

ብክፍላይ ተኪኦ
ጀርመን